

En resa till Mannheim genom Academiastipendium

För första gången i mitt liv har jag sökt ett stipendium. Inte trodde jag att jag skulle få vara med redan första gången jag sökte. Men det fick jag och jag fick lov att åka till det land jag valt i första hand, Tyskland. Eftersom jag kan tyska bättre än engelska så valde jag ett tysktalande land. Det blev Mannheim och en högskola där de utbildar studie- och yrkesvägledare, HdBA (Hochschule der Bundesagentur für Arbeit).

Funderade på hur resan skulle gå till. När man som jag bor i Lund är det inte självklart. Funderade länge på att köra bil. Till slut blev det ändå flyg, från Kastrup till Frankfurt. Vi som bor i Skåne flyger faktiskt från Danmark. Kastrup är vår flygplats. I Frankfurt tog jag tåget. Det tog tjugo minuter. Högskolan hade reserverat ett särskilt hotell för oss och där tog jag in. Frukost ingick och den hade allt man kan önska. Trodde att alla vi som var med på arrangemanget kom att bo där men så var det inte. Vi var fem stycken varav tre kvinnor. Vi tre kvinnor bodde på hotellet och åt frukost tillsammans. Det var förutom jag, Maja Dragan från Slovenien och Elia Santos Arozarena från Teneriffa. Högskolan låg en bit utanför stadens centrum och hotellet låg mitt emellan. De två karlarna bokade för sent och hotellet var fullt. François Ader från Frankrike bodde långt utanför stan och Marcos Fraile från Mallorca bodde inne i centrum.

Jag åkte ner söndagen den 27 mars. På tidig kväll kom jag fram till hotellet. I Mannheim var våren långt kommen. Tulpanerna och annat blommade för fullt. Buskarna blommade i gult, vitt eller rosa. Det var varmt, cirka 15 grader. Med andra ord, jag fick uppleva två vårar i år. Efter att ha studerat kartan över Mannheim förstod jag att staden ligger precis i mynningen där Rhen och Neckar möts. Det är en liten stad, ungefär 300 000 invånare. På andra sidan Rhen, den västra sidan ligger Ludwighafen. Den beskrevs av värdfolket som en arbetarstad som inte är lika vacker. Jag såg ingen skillnad.

Dagen jag anlände, söndag kväll, gick jag till hotellrestaurangen för att äta. Det satt en ensam kvinna en bit bort. Hon frågade om jag var själv och om hon fick göra mig sällskap. Så pratade vi, om allt möjligt, jobb, familj, livet, kärnkraft (katastrofen i Japan hade precis skett), vägledning och så vidare. Hon var från Hamburg och på tjänsteresa inom skönhetsbranschen. Skulle åka hem dagen efter. Det var trevligt och det som brukar hända mig hände. Jag blir alltid så trött efter en stunds prat och lyssnande på tyska. Vi sade tidigt hej och jag gick till rummet för att vila öronen.

En början

Vi började inte förrän klockan tolv på måndagen den 28 mars och vid tiotiden gick jag för att i lugn och ro hitta till högskolan. Det var varmt, jackan fick ligga i väskan. Jag kom alldeles för tidigt och såg mig omkring. En enorm byggnad som såg någorlunda modern ut. Tre plan som alla var mycket tomma. Det fanns mörka mattor om inte marmorgolv. Väggarna var täckta av något fint träslag. Allting var ståligt men öde. Alla dörrar var stängda och inga ljud hördes.

Till slut kom en man och undrade om jag möjligtvis hörde till Academigruppen. Det vara professor doktor Hans Joachim Brusckhe. Herr Reiner Weber, som ordnat hela vistelsen och var vår värd, kom också och vi pratade alla tre. Snabbt lade vi undan titlarna och det blev förnamn och du, fast vi var i Tyskland. De andra dröjde och Joachim gick ut och såg efter var de tog vägen. Han kom tillbaka med fyra personer. Elia från Kanarieöarna, Maja från Slovenien, Marcus från Mallorca och François från Frankrike. Allting sades på tyska och Maja som studerat i Österrike kunde bäst tyska av alla. Vi hälsade alla på varandra och professor Brusckhe började sin föreläsning. Han berättade om sig och om skolan. Han berättade att man hade haft kvar folk i sina arbeten under finanskrisen och utbildat dem. Detta gjorde att Tyskland klarat sig relativt bra under lågkonjunkturen. Han berättade att vägledning i tyskland har två spår, yrkesvägledare eller arbetsförmedlare. Utbildningen till studie- och yrkesvägledare vid HdBA är treårig och man får betalt, 1470 Euro per månad. Detta för att man inte ska lockas att jobba bredvid. Maja från Slovenien tyckte att det var mycket för att det är ungefär vad hon tjänar som färdigutbildad.

Reiner Weber tog över och berättade lite allmänt om veckans program. Sedan fick vi äta i skolans matsal. Vi betalade 3.90 euro för middagen som var någon sorts buffé.

Därefter var det föreläsning av en ny professor doktor om utbildningen till vägledare som de har i Tyskland. Det är lite annorlunda men några likheter med vårt system syns. Jag började bli ordentligt trött och gjorde allt för att se och vara intresserad. Det var ju intressant men han pratade väldigt fort och det var väldigt mycket fakta, på tyska. Till slut blev han färdig. Vi gick ner och drack kaffe. Alla verkade lite matta.

Efter det hade vi en genomgång med Reiner igen. Vi gick en rundtur i huset. Han var stolt och visade länge och väl. Det verkar som om Tyskland har mer pengar än Sverige. Allt var påkostat och det fanns otroligt mycket plats och rum av olika slag. De hade byggt skolan när det fanns gott om pengar och idag skulle ingenting byggas på detta sätt förklarade Reiner. Vi skulle ha slutat klockan fem men det blev sex innan vi gick.

Behållningen var rummen med mörkt glas (som i min småskola i Malmö), där man kunde vara publik och kolla in när folk hade undervisning och annat utan att de såg en. Det pågick väldigt mycket samtalsövningar i skolan. Så skulle vi ha det i Sverige. Eleverna som visserligen har betalt när de utbildar sig har ett gediget schema, minst 25 timmars undervisning i skolan per vecka, mycket hemuppgifter och små grupper med mycket seminarium. Den så kallade arbetsförmedlingen är den som betalar utbildningen. Alla medborgare i Tyskland betalar 5,6 % i arbetslöshetspeng och en del av de pengarna går till utbildningen. Jag uppfattade det som att man först skaffade sig en arbetsplats och sedan blev utbildad.

Att förstå det tyska utbildningssystemet är inte lätt. Den första dagen lärde jag mig mycket. Det hade varit bra att läsa på innan. Det spanska och det slovenska fick jag också information om under vägen. Efter en öl på stan bestämde vi kvinnor frukosttid till dagen efter och sade god natt.

Utbildningssystemet i Tyskland.

Skolstarten sker vid sex års ålder i "Grundschule". Efter tre år väljer eleverna mellan "Hauptschule" (6-7 år), "Realschule" (7 år) eller "Gymnasium" (9-10 år). Det finns också "Gesamtschule" med de olika skolformerna tillsammans men inte i Baden Württemberg vilket Mannheim är en del av. Efter "Hauptschule" eller "Realschule" väljer eleverna mellan olika yrkesutbildningar och yrkesskolor, "Berufsausbildung" eller "Fachoberschule". Från "Fachoberschule" eller från "Gymnasium" kan man gå vidare till "Fachhochschule" som utbildar t ex tekniker, ingenjörer, sjuksköterskor med flera. Det sista man gör i gymnasiet är att ta sin "Abitur". Är det avklarat kan man studera på universitet. De flesta ungdomarna från "Hauptschule" eller "Realschule" väljer en yrkesutbildning inom det duala systemet vilket innebär lärlingsutbildning med både praktisk och teoretisk utbildning på ungefär 3 - 3½ år. Högskolor kan också vara duala vilket BA:s vägledarutbildning är.

Betygssystemet är sifferbetyg 1-5 där ett är högst.

Ungdomar som vill gå en yrkesutbildning söker en lärlingsplats på ett företag. Arbetsförmedlingen godkänner företagen. Företagen skriver kontrakt med ungdomarna. Företagen betalar en lön som varierar mellan olika branscher. Den teoretiska utbildningen kan förläggas till t ex 2 dagar i veckan eller i perioder på några sammanhängande veckor. Ungdomar med problem att hitta eller klara av en lärlingsutbildning erbjuds att delta i ett förberedande år där de får praktisera på olika arbetsplatser kombinerat med studier i t ex tyska och samhällskunskap.

Bundesagentur für Arbeit

Tisdagen den 29 mars skulle vi vara på högskolan tidigt för att åka på besök till en Agentur. Men bussen vi skulle åka med dök inte upp. Reiner och en till från högskolan fick köra oss. Vi åkte in till stan, till någon sorts arbetsförmedling för unga. "Arbeitsagentur" kallar de det. Det såg ut som en arbetsförmedling eller ett karriärcenter hos oss, bara så mycket större. Vi kom in i en stor sal med massor med datorplatser och bokhyllor med broschyrer vid väggarna. Efter en kort presentation av de fyra anställda gick vi till ett grupprum. Chefen, Rolf Schumacher hälsade oss välkomna. En kvinna, Katja Scholz, berättade för oss om verksamheten. Vi ställde frågor och jag insåg att det skulle varit bra att ha läst på om deras utbildningssystem innan besöket. De har så många olika skolformer och myndigheter som styr olika enheter.

Agenturen är ett karriärcentrum för ungdomar. Allt som allt finns 700 medarbetare inom "Berufsberatung des Bundesagentur für Arbeit" i Mannheim. Deras uppdrag är att sätta människor i arbete. Läkare och psykologer hyrs ofta in. De flesta som jobbar där är specialister på studier eller yrken och arbete. Förr var de färre men efter ett försök med fler anställda märkte de att det blev mer gjort om de var fler. Alla är inte vägledare. Vissa är socialpedagoger eller annat liknande. Vägledarna arbetar med yrkesvägledning och studieförmedling men en vägledares uppgifter kan också vara att ha yrkesorientering för elever, föräldrar och andra i skolor i närheten.

Vägledning på skolor

I Tyskland är det arbetsförmedlingen "Arbeitsagentur" som ansvarar för den allmänna studie- och yrkesvägledningen (Berufsberatung). Den är mer inriktad på yrkesvägledning även om man samarbetar med skolorna och en enskild vägledare har ansvar för att besöka och ta emot elever från ett visst antal skolor. Man ger kollektiva informationer på skolorna för avgångseleverna. Sedan bokar ungdomarna tid hos en vägledare på arbetsagenturen. Där kan man hämta material, sitta vid datorer och ställa frågor till personalen. På datorerna hittade man intressetester och information. Vill man ha vägledning så bokar man tid hos en vägledare.

Yrkesvägledarna har rum på agenturen. I skolan är lärare ansvariga. Vägledare går till skolan och har samtal med de elever som önskar. Det är frivilligt. Vägledaren har mycket samarbete med psykolog, läkare, kurator och det görs många tester, bland annat en yrkestest med psykolog. Skolorna har olika partner att samarbeta med och det är lärarna som är ansvariga. Det finns mässor med arbetsgivare, där man kan testa och träna allt med yrken och arbeten. Vägledarna arrangerar också öppna informationer om olika yrkesutbildningar på olika företag, där man bjuder in någon elev från företaget att berätta om sin utbildning och skola.

Yrkesvägledningen benämns som en process. Detta är rätt nytt, en metod som alla vägledare ska använda sig av. Den påminner om våra samtalsmetoder. Två sorters kunder tas upp. De som inte vet och de som vet, men inte vet hur.

Förmedlarna för utbildning sysslar med matchning, arbetsgivarservice och uppdaterar en jobbörs på Internet. (www.arbeitsagentur.de). En översikt av utbildningar skickas regelbundet till olika skolor. På jobbörserna finns utbildningar annonserade på samma sätt som en platsannonser för ett arbete. I Tyskland ges utbildning på två sätt, i skola med praktik på jobb vilket inte ger lön eller på firma, där firman betalar för att få de bästa, teori i en skola och praktik på firman med lön.

Ett vägledningssamtal

Tiden gick alltför fort och vi fick avbryta för att få lov att vara med vid var sitt riktigt vägledningssamtal. Jag och Marco, från Mallorca satt med och lyssnade på ett samtal som en kvinnlig vägledare hade med en turkisk ung kille. Han hade otroligt dåliga betyg vilka han var tvungen att visa upp. Han hade inte alla sina betyg med sig och fick bannor för det. Han hade inte skött skolan, skolkat väldigt mycket, vilket han var ärlig nog att påpeka. Nu ville han skärpa sig och skaffa sig en riktig utbildning som målare. Hon frågade varför han inte skött skolan och varför han inte varit där. Hon informerade honom om olika alternativ och han lyssnade och godkände. Jag tycker att det var mest information och inte så mycket vägledning som bedrevs. De diskuterade runt och hon kom fram till ett beslut. Han skulle bli skickad till testning, vilket de gör via en psykolog och tester i olika skolämnen. Därefter skulle han bli kallad till ett nytt samtal där de mer kunde besluta vad som sedan ska hända. Hon gick till sin dator och skrev snabbt ner vad de sagt. Nu vet jag ju inte vad som redan stod om honom på datorn. De skrev båda under kontraktet. Samtalet avslutades och vägledaren pratade lite med oss om samtalet. Hon tyckte att han var trevlig men att han var mycket illa ute på grund av sina misslyckanden, först med den vanliga skola och sedan med en sorts upphämtningsskola där man gick om man inte klarat den vanliga skolan. Hon berättade om hans alternativ och hur det kunde gå. Jag lade märke till att hon knappt ställde någon öppen fråga och de diskuterade inte om detta verkligen är det han vill. Även om det inte var regelrätt vägledning så var hon vänlig och tröstande.

Skolklasser på agenturen

Efter samtalet fick vi vara en stund i själva centrumet och mannen som jobbar där berättade om sin verksamhet. Han berättade att det varje dag kom två skolklasser och tränade och lärde sig om verksamheten. De är där i en och en halv timme. Han berättade att i Mannheim har inte skolorna hand om vägledningen utan den går via det här ungdomscentret. Vägledarna hyrs ut till skolorna och går dit för att ge information samt erbjuda samtal. Det är frivilligt för eleverna att vara på samtal, men informationen och besöket på centret är inte frivilligt. Eleverna som erbjuds detta är i olika åldrar beroende på vilket skolsystem de går. Väljer en elev gymnasiumvägen kommer vägledningen och yrkesorienteringen mycket senare än de som väljer real- eller yrkesskolvägen.

John Deere - traktorer

På eftermiddagen var planen att vi skulle åka till det kända John Deere-verket. Vi skulle först äta lunch där och sedan se på verksamheten. Nu blev det återigen trubbel med transporten, bussen vi skulle haft på morgonen redan stod där vi var men den som skulle köra var inte där och kom inte heller. Tiden gick, vi stod och väntade och Reiner var orolig, ringde runt och såg allmänt bekymrad ut. Till slut löste det sig med en extranyckel som någon visst hade och vi kom iväg. Tyvärr för sent för lunchen. Vi blev helt enkelt utan. Vi började i utställningshallen. Det kom en guide, vi fick lite att dricka som kompensation för lunchen, lyssnade på en föreläsning, såg en kort film och därefter gick vi på visning, först till utbildningsverkstaden.

I Tyskland tar företag hand om utbildningarna och här, på John Deere fanns ett stort ställe där det utbildades unga människor för att sedan jobba på företaget. Utbildningen till bland annat industritekniker är treårig och en tredjedel sker på en yrkesskola. Resten sker på företaget, först i utbildningsverkstaden och sedan i verksamheten som elever. Det går till så att först måste man söka en utbildningsplats som annonseras ut precis som ett arbete. Sen väljer företaget ut ett antal personer som testas och intervjuas i tre steg. Därefter har man en betald utbildningsplats och en troligen säker plats på företaget som färdigutbildad. Företaget vinner på detta genom att det är mycket populärt bland annat genom betalningen. De får de allra bästa eleverna. En god idé tycker jag. I verkstaden lär man sig både teori och praktik. Alla elever vi såg verkade flitiga och intresserade. En och annan flicka men mest killar. Guiden sa att de inte gör någon skillnad på förfarandet när det gäller kön men att flickor nog har andra intressen eftersom det inte är så många som söker. De tar väl hand om flickorna i varje fall sa han och de vill gärna ha fler sa guiden också. Mycket spännande och återigen upptäckte jag så lite jag kan och att det hade varit bra att kunna utbildningssystemet innan besöket.

Därefter var det visning av företaget. Rundan var på ungefär fem kilometer enligt den kvinnliga guiden. Hon var mycket kunnig och mycket vältalig. Hon pratade oavbrutet. Jag blev lite yr och trött av all information vi fått under dagen och då speciellt eftersom det är på tyska och vi inte haft någon lunch. Vi gick igenom stycketillverkningen, två olika verkstäder. Här kan man tala om verkstäder. Något så stort har jag aldrig sett i Sverige. Väldigt mycket fakta berättades men det var mycket och får bli en annan historia. Till slut gick vi igenom bandet där traktorer tillverkades från början till slutet, där den testades för att sedan vara färdig. Enastående. Överallt fanns anslagstavlor med statistik på olika förfarande. Det som slog mig mest var att sjukfrånvaron var för hög, över det accepterade på alla ställen. Ändå verkade arbetsplatsen vara miljömässigt välanpassad och det togs hänsyn till människan. Till exempel anpassades tiden på bandet efter om det var förmiddag eller eftermiddag, vilken sorts fordon som byggdes och vilken sorts skift som brukades.

Det fanns tvåskift och treskift. På något enstaka ställe fanns en robot. På flera ställen fanns CNC-maskiner som var helt automatiska. Väldigt mycket kontroll gjordes på alla ställen och momenten. Fel avhjälpes innan de begicks genom olika kontroller. Varje traktor var en specialbeställning. De gjordes på så kallat löpande band men hade alla en speciell köpare innan de tillverkades. Många gick till USA. Jag lade märke till att det på en del däck stod Trelleborg. En traktor ska hålla i minst tio år om den används dag och natt, varje dag. Priset är därefter. I den riktiga verkstaden såg jag enbart män som jobbade. Väl framme vid slutet gick vi tillbaka till utställningshallen och därefter var det slut för idag. En intressant dag och jag var helt slut. Jag fick åka bil till mitt hotell. Eftersom vi inte hade ätit något på hela dagen så var jag tvungen att äta. Det gjorde jag på hotellet och därefter sov jag. Orkade inte mer den dagen.

Bundesagentur für Arbeit

”Bundesagentur für Arbeit” (BA) sysselsätter cirka 100 000 människor och är störst i Tyskland på arbetsmarknadstjänster. Huvuduppgifter är arbets- och yrkesvägledning, förmedling av utbildning och arbete, yrkesutbildning för funktionshindrade, bibehållande och skapande av arbetstillfällen samt administration.

Organisationen är uppbyggd genom ett huvudkontor i Nürnberg med ungefär 3000 personer. Det finns 10 regioner, 176 agenturer med 610 lokala arbetsförmedlingar. Man rekryterar folk på tre olika sätt; genom utbildningsplatser i statligt godkända duala yrkesutbildningar, genom traineeprogram inom BA och genom studieplatser i högskolan ”Hochschule der Bundesagentur für Arbeit - HdBA”. HdBA ansvarar för frågor om undervisning, forskning och fortbildning.

Bachelorstudier via HdBA

Vägledarutbildningen genom högskola finns på två ställen i Tyskland. Mannheim och Schwerin. 300 platser totalt per år. Det tar tre år, varvad teori och praktik. De ger studenterna betalt för att de vill att de ska satsa på utbildningen och inte behöva jobba bredvid. 1470 Euro per månad får de. Hela utbildningen är förlagd i fyramånadersperioder. Fyra månader teori i skolan, fyra månader praktik och så vidare. Det finns inte några lov utan det pågår hela tiden under de tre åren. Det är möjligt att lägga någon tid av praktiken utomlands. Det finns två spår under utbildningen, mot yrkesvägledning eller arbetsförmedlare. Examen är på 180 hp och kvalificerar för mastersutbildning.

De olika modulerna

September – December	Januari – April	Maj – Augusti
Teori i skolan	Praktik A	Teori i skolan
Praktik B	Teori i skolan	Praktik C, utland eller företag
Teori i skolan	Praktik, examensarbete	Teori i skolan

Vad lär de sig? Avancerad organisationsteori, nätverkande och processtyrning, förståelse för arbetsmarknadsprognoser, vägledningsteorier och metoder. De får lära sig att klara svåra samtal, gruppkonflikter och använder sig mycket av videospelning, rollspel, intervjuer och träning i skolan. Man lär sig om.

Antagningen går till så att cirka 4000 per år söker. 2-3000 kommer till psykologisk test, 1000 får vara med och presentera, ha gruppdiskussion, spela rollspel och intervjuas. 500 blir kvar och då beslutar högskolan. Man söker en plats, blir utvald av ett arbetsställe, ofta på den ort man kommer ifrån och förväntas åka tillbaka till, och därefter påbörjar man utbildningen. Snittåldern är 22 år. Det finns ett fåtal äldre och äldst är 45 år. De påstod att man senare inte klarar testen. Man får två chanser inte mer. Vissa läser masterutbildning inom personalvetenskap. Det är viktigt att kunna leda projekt och göra presentationer. Undervisningen består av föreläsningar och seminarium med max 25 studenter.

Högskolan i Mannheim, HdBA

Huset byggdes 1978-79. 1980 påbörjades studierna. Cirka 300 studenter per år varav två årskurser är inne på skolan och en årskurs är ute på praktik. De förklarade att just då var många bort och därför var det så tomt och ödsligt. Efter murens fall och ett enat Tyskland kom det många elever från öst och därför bildades Schwerin 1992. Där går nu mest elever från norra och östra tyskland. I Schwerin kan man få lägenhet på skolan. Det går inte i Mannheim.

Vid högskolan i Mannheim finns 900 studenter, 32 professorer under discipliner som sociologi, psykologi, juridik, politik, ekonomi. 10 vetenskapliga eller tekniska lärare och ungefär 40 administrativ- och forskningspersonal.

Academia

Onsdagen den 30 mars började med att en ny professor doktor berättade om Academiaprojektet vilket han var en av grundarna till. Prof. Dr. Ertelt berättade att orsaken till att projektet startades var en idé om att vägledare behöver bli bättre kvalificerade. Projektet startades som en idé 1992-1993. Från Sverige nämndes Peter Plant. 1994-1995 hette projektet EU Academia. Det blev finansierat av Petra-projektet från Leonardo Da Vinci och hade tre uppgifter; utbytespraktik, gemensam utbildning – professionalisering och forskning. Kvar finns utbytet. Från början var Frankrike huvudland men språket blev ett problem. Numera är det engelska som gäller.

Ertelt berättade Mannheims historia i stora drag. Han är mycket kunnig och berättade livfullt. Han berättade om vägledningsmodeller och metoden som används. Det blev väldigt akademiskt. Mig passade det bra eftersom jag läser mastersutbildning. Jag har under min utbildning berört och känner till alla de olika teoretikerna han tog upp. Det kändes tryggt och igenkännande. De andra var inte så mycket vägledningsutbildade och sa senare att de inte förstod så mycket. Det visade sig att det finns en mastersutbildning även i Tyskland, i Heidelberg. Namnet är ”Berufsberatung und organisationsentwicklung”. Jag fick en broschyr med mig hem.

En lektion

Efter en liten paus fick vi höra på när studenter på vägledareutbildningen gjorde presentationer. Vi hörde på när en grupp presenterade ämnet vägledning efter 50 år. De var duktiga, berättade fakta men innan dess fick åhörarna och vara med och säga sina meningar. Jag satt nära några killar och de berättade en del för mig. Bland annat att studenterna oftast var mellan 20-30 år med några undantag på båda håll. De var alla aktiva och det var intressant även om lite svårt att förstå språket ibland. Alla pratade inte klar tyska utan har dialekter som det kan vara svårt att förstår.

Nyheter i vägledarutbildningen

Så var det dags för lunch i matsalen. Maten är billig och helt okej även om inget extra. Efter maten kom en, denna gång bara doktor, och berättade om nyheter i vägledarutbildningen. Dr. Matthias Rübner är sociolog. Jag kände det som om det var lite upprepningar av föregående talare. Det var skönt för det behövs verkligen, med främmande språk och så många nya fakta. Han berättade om samtalsmetoder och modellen som alla ska använda. Hollands teori används men även lösningsfokuserad metod är i ropet. Han berättade att det i Tyskland just nu sker en diskussion om vem som ska sköta vägledningen för elever samt vad som ska ingå i vägledareutbildningen. Just nu är det yrkesvägledare (Berufsberater) som sköter vägledningen för yngre, under 25 år. Sen är det arbetsförmedlare (Arbeitsvermittler) som tar hand om äldre än 25 år. Vi frågade inte lika mycket vilket kan bero på att vi var mättade, eller att vi var för trötta eller att det kanske som jag nyss sa, föll in lite eftersom det var lite upprepningar. Skönt. Kanske fastnar det till slut.

Slottet

Det var dags för förströelse. Vi blev bjudna på en slottsvisning. Mannheims slott är byggt i Versaillesstil och liknar slottet i Paris. Det används mest av stadens universitet, men en liten del är bevarad och rekonstruerad. Där kunde man se rum i barockstil och historien berättades av en kvinnlig, för vår lilla grupp, personlig guide. Efteråt hade vi lite gruppfotofering utanför slottet och sedan gick vi och drack öl. Gemensam mat blev det inte idag heller. De verkar inte äta så mycket i Slovenien och Tenneriffa. När det började regna bröt vi upp. Tänkte åka med spårvagnen hem till hotellet eftersom det regnade men medan jag väntade slutade regnet och jag gick. Tittade in i konstmuseet och planetariet på vägen. Kvällsmaten blev öl, choklad och nötter ur minibaren på rummet.

Lite lugnt

Torsdagen den 31 mars blev en lugnare dag. Först hade vi en timme för att bara diskutera eller eventuellt skriva. Det diskuterades hur olika uppgifter vi har med oss från våra olika länder. Maja från Slovenien hade blivit tillsagd att hålla en presentation om sig och sitt lands skolsystem. De övriga behöver flera intyg med stämplat som visar att de varit där. Vår värd, Reiner Weber behöver skriva intyg. Jag får också ett fast jag inte uppfattat att jag behöver något sådant. Det jag fått veta är att jag

ska skriva om min resa. Vad jag ska skriva om, fakta, data eller upplevelse är inte klart. Självt tycker jag att upplevelser är viktigast. Nu skriver jag åtminstone min upplevelse. Vi var alla fem eniga om att det är en underlig skola. Den är väldigt stor, mörk och mycket öde. Det saknas massor med människor som befolkar den. Korridorerna med stängda dörrar är tysta och tomma. Det hörs inte ett ljud. Jag har frågat var alla anställda är, det står ju skyltar på dörrarna. Reiner säger att de som jobbar är i sina rum. Men jag betvivlar det eftersom jag aldrig ser någon gå in eller ut.

Vi deltog i en lektion där klassen diskuterade olika egenskaper, om de är kognitiva eller om de är personella. Läraren gav uppgifter och studenterna läste igenom och diskuterade. Det är långa lektioner, vi kom in efter en paus och efter cirka fyrtio minuter blev det väldigt pratigt. Läraren verkade inte märka det men jag förstod inte längre så bra eftersom så många pratade samtidigt. De går igenom detaljer mycket noggrant och ordentligt. Därför har de också lektioner hela 28 timmar i veckan i snitt. Eleverna som har en treårig utbildning har inga lov utan allt går i fyramånaderspass efter ett visst mönster.

Process eller innehåll?

Efter lunchen kom en ny herre, denna gång ingen doktor utan bara en Herr Kohn. Han ställde frågan om vägledare skulle ägna sig mer åt teorier och metoder eller om innehåll, alltså kunskap om olika utbildningar, yrken och arbeten. Det blev en god diskussion där jag kom med ståndpunkten att det är viktigt med teorier. Fakta kan man inhämta själv och ingen kan kunna allt. Tillsammans kom gruppen fram till att båda var viktiga och att man inte klarar sig utan något av det. Att vara insatt i vad samhället erbjuder, om än inte i detalj är mycket viktigt för en studie- och yrkesvägledare, men att vara kunnig i teorier och samtalsmetoder är också viktigt. Elia, som är psykolog, uttryckte att det är viktigt för eleverna att lära känna sig själv för att kunna göra olika val. Herr Kohn berättade att det finns en vägledareförening i Tyskland. En gång om året har den årsdag med workshops. Vi hade mycket intressanta diskussioner som jag gärna hade fortsatt, men tiden gick och vi skulle till ett "gym" för att se på hur en vägledare gör för att få elever intresserade av olika yrken.

En uppgift för en vägledare

Detta gör vägledaren en gång om året under cirka två veckor. Han ordnar och planerar in studiebesök på olika ställen där det blir teoretisk genomgång och därefter kan eleverna se sig om och ställa frågor. Vägledaren, en medelålders herre var omklädd i träningskläder för dagens skull. Klockan tre började det på grund av att eleverna inte fick fritt för alla studiebesöken så det behövde vara senare på dagen. Två elever som redan påbörjat utbildningen och hade sin praktikplats på gymmet berättade och därefter gick några ut för att göra praktiska övningar och vi såg oss omkring. Vägledaren svarade på våra frågor. Utbildning är annorlunda än i Sverige. Först skaffar man sig en läroplats på ett företag, sedan börjar man sin utbildning. Utbildningen är oftast treårig och varvar teori och praktik. Man betalar för utbildningen men eftersom man är på en arbetsplats och de har nytta av en så betalar ofta företaget utbildningen och ger en lite lön. För det är man knuten till arbetsplatsen och måste utföra arbete där. Just denna utbildning till "Fitness-ekonom" går på distans. Högskolan ligger på annan ort och man åker dit några dagar då och då. Eleverna som berättade om utbildningen hade sin arbetsplats på gymmet och gick redan i skolan. När eleverna är färdiga har de tagit en "Bachelor of Arts". I utbildningen ingår ämnen som naturvetenskap med näringslära och medicin samt träningslära med gruppträning.

Middag

Vi hade för avsikt att åka tillbaka till hotellet efter besöket men tiden tröt så vi åkte till skolan och väntade där en stund innan det var dags att åka till "Dürkheimer Riesenfaß", världens största vinfat. Det är en restaurang med tyska specialiteter. Vi fem och två professorer var med. Reiner hade förhinder. Vi fick en specialrätt "Somagen", en korv som liknade falukorv, en leverkötbull, en vit tysk korv, surkål och potatismos. Vin och vatten till. Vi tre kvinnor blev hemkörda av Prof. Dr. Ertelt som körde en extra runda med oss för att visa oss lite av trakten, till exempel Vinvägen. Det hann bli ordentligt mörkt innan vi blev avsläppta vid vårt hotell.

Avslutning

Fredag den 1 april checkade jag ut från hotellet och åkte spårvagn till skolan. Det stod inte något på programmet. Vi skrev och diskuterade veckan. Efter en gemensam middag visade vi varandra den information om oss själva och vårt land som vi haft med.

Vi avslutade tidigt och sade adjö till varandra. I lagom tid kom mina vänner (från Sverige), som råkar bo en halvtimmes bilväg ifrån Mannheim och hämtade mig. Jag var hos dem under helgen och åkte hem igen söndagen den 3 april. Under lördagen blev det nästan 30 grader varmt och på lördagskvällen var vi och badade i ett hälsobad. Härligt.

Min behållning av resan:

Det var riktigt trevligt, intressant, lärorikt och mycket ansträngande. Jag lärde mig mycket om det tyska systemet, om Mannheim och trakten runt omkring. Det var bra att åka iväg själv till ett ställe där jag kom i kontakt med folk, från andra länder. Vi utbytte erfarenheter, gjorde jämförelser och umgicks. Jag lärde mig om deras skolsystem och om hur vägledning bedrivs, inte bara i Tyskland utan också i Frankrike, Spanien och Slovenien. Jag lärde känna människor som hade anknytning till mitt yrke och ändå inte. Det har varit en erfarenhet, både yrkesmässigt och privat. Jag fick insikt i att jag har nytta av mina mastersstudier som jag tror, gjorde det lättare att förstå, det mesta. Funderar på hur jag förstått utan. Troligen inte lika bra. Jag fick uppleva våren i södra tyskland, fick ny energi vilket kan vara bra när vardagen är sig lik. En utmärkt idé tycker jag. Därför rekommenderar jag studie- och yrkesvägledare att söka stipendium och åka iväg.

Tack

Rosel Nilsson

